

Дара Корній

ЗВОРОТНИЙ БІК СВІТЛА

фото люб'язно надано автором

Дара Корній стала справжнім відкриттям «Коронації слова—2010», коли її «Гонимарник» посів третє місце в номінації «Романи» і, напевне, перше — у читацьких серцях. Відтоді у списку її романів побільшало, а до кола її читачів приєдналися письменники: Люко Дашвар, Міла Іванцова, Галина Пагутяк.

Проза Корній просто пахне польовими квітами і полином, вітром свободи, для якого не існує перешкод у вигляді літературних канонів і штампів. І, певно, найголовніше у «Зворотному боці світла» — материнська любов до всього Суцього, де навіть зло заслуговує на співчуття.

*Галина Пагутяк,
письменниця, лауреат Шевченківської премії*

Поки прихильники сутінкової саги сумують над тим, що Стефані Маєр відклала завершення свого роману «Сонце півночі» (сповідь Едварда Каллена), її українська колега Дара Корній започаткувала власну сагу. Зазирніть у чорну душу темного безсмертного — і ви побачите там кохання, яке виточило лють. Сутінки спустилися на світ Чотирьох Сонць, коли лихий Стрибог, стоячи на Дівич-горі, віддавав накази нищити, палити все, що було дорого Птасі — на той час безпорадній дівчинці. Це згодом вона стане найсильнішою зі світлих безсмертних і... пробачить йому, і покохає, і приборкає звіра... Але чому надзвичайну дитину ціною власного життя йому народить звичайна смертна жінка?

www.trade.bookclub.ua
www.bookclub.ua

ISBN 978-966-14-4004-2

9 789661 440042

2012

ЗВОРОТНИЙ БІК СВІТЛА Дара Корній

Дара Корній

ЗВОРОТНИЙ БІК СВІТЛА

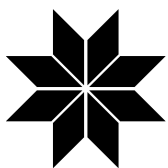
kraft foods

ІНТЕР

ВИДАВНИЦТВО
КЛУБ СІМЕЙНОГО ДОЗВІЛЛЯ

Дара Корній

ЗВОРОТНИЙ БІК СВІТЛА

Роман

ВИДАВНИЦТВО

КЛУБ СІМЕЙНОГО ДОЗВІЛЯ

Харків

2012

УДК 821.161.2
ББК 84.4УКР
К67

Жодну з частин даного видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Дизайнер обкладинки та художник *Віталія Котляр*

Корній Д.

К67 Зворотний бік світла : роман / Дара Корній ; передм. Г. Пагутяк ; худож. В. Котляр. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2012. — 320 с. : іл.

ISBN 978-966-14-4004-2

Світло не може існувати без темряви, а інколи вони навіть закохуються одне в одного: Птаха — світла безсмертна, Стриб — темний. А от Мальва ще не визначилася, більше того — дівчина донедавна й гадки не мала про своє покликання і про те, чия кров тече в її жилах. До сімнадцяти років Птаха берегла її як зіницю ока, та вже час її квіточці розпускати пелюстки — чорні чи білі, новонароджена безсмертна обиратиме сама!

УДК 821.161.2
ББК 84.4УКР

- © Замоїська М. І., 2012
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2012
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2012

ISBN 978-966-14-4004-2

«Коронація слова» створює для вас нову хвилю української літератури — яскраву, різножанрову, захоплюючу, — яка є дзеркалом сьогодення і скарбом для майбутніх поколінь.

*Тетяна і Юрій Логуш,
ініціатори і засновники проєкту*

Міжнародний конкурс романів, кіносценаріїв, п'єс і пісенної лірики «Коронація слова» був заснований для сприяння розвитку новітньої української культури. Перша церемонія нагородження переможців відбулася 2000 року. Відтоді усіх, хто належить до коронаційної родини, об'єднує прагнення відродити і примножувати живе українське слово.

Література, кіно, пісня і театр обрані не випадково, адже саме ці жанри є стратегічними жанрами культури, що формують і визначають зрілість нації.

Метою конкурсу та його завданням є пошук нових імен, видання найкращих романів, стимулювання й підтримка сучасного літературного процесу, вітчизняної естради, кіно й театру і як наслідок — наповнення українського ринку повнокровоною конкурентоспроможною літературою, а сцени, кіно й театру — якісними українськими шлягерами, фільмами, п'єсами.

Україна без гоблінів

У переході від дитинства до дорослого життя є щось фантастичне: ми отримуємо свободу й права, про які завжди мріяли, — просто так, усі без винятку, незалежно від заслуг. Тепер ми вільні розпоряджатися власним життям аж до втечі з дому. Так, втечі. Я сама змогла залишити дім лише у вісімнадцять років, прийнявши всі ризики і невдачі, і ця переміна була надто різка, щоб її забути. Я пам'ятала про це, коли моїй дочці настав час переступити поріг, і намагалася зробити все, щоб це було не так болісно, як у мене. Важливо, коли діти нам довіряють, бо ми довіряємо їм.

Дара Корній, чию книгу ви щойно розгорнули, розповідає нам історію дорослішання Мальви по-своєму, послуговуючись алегоріями та метафорами. Мені особисто більше імponує така форма, аніж би письменниця розповідала про це просто реалістично. Як правило, у реалістичних романах герой — такий, як усі підлітки, — зрештою стає таким, яким його хочуть бачити батьки, — їхньою копією. З сучасної літератури зникає бунт проти системи правил, які не дають розвинути особистості, виявити себе і реалізувати, обирати самостійно свою долю між світом світлим і світом темним. Існує ще світ сірий, найгірший з усіх можливих.

Зараз ми спостерігаємо кризу світового фентезі, оскільки в ньому використовується попсовий набір кельтських міфологічних персонажів: ельфів, драконів, гоблінів і фей, що робить таку літературу позанаціональною. Тим часом у кожного народу є власні міфологія й демонологія, що припадають пилом у зшитках фольклорних записів, але в пам'яті все ще живі. Зрештою, у кожному з нас є щось язичницьке, воно пробивається, як трава крізь асфальт. Мальва — цілком сучасна дівчина з українського міста Львова, але надходить час і вона мусить прийняти свою приналежність до світу безсмертних. Батько її — темний безсмертний, мати — воїн із племені амазонок, а виховується дівчинка у родині смерт-

них. Настає час про це дізнатися за допомогою світлої безсмертної, жінки на ймення Птаха, яка врятувала її при народженні життя. І, власне, весь роман — це приготування до нового життя, незмірно багатого на подорожі, пригоди і боротьбу. Бо це перший роман із циклу про безсмертну Мальву. Коли ви прочитаете його, то з нетерпінням чекатимете продовження. Наше життя теж нагадає цикл романів із героєм, який відкриває, пізнає життя і знаходить своє місце в ньому.

Природність, невимушеність — це дуже великий плюс для фантастичного твору. Письменниця після вдалого дебюту романом «Гонимарник» іще раз підтвердила мою підозру, що її покликання в літературі — це фантастика на міцній етнографічній основі: Волинь і Карпати, а також слов'янське язичництво... Проза Дари Корній пахне польовими квітами і полином, вітром свободи, для якого не існує перешкод у вигляді літературних канонів і штампів.

І, певно, найголовніше в новій книзі — материнська любов до всього Сущого, де навіть зло заслуговує на співчуття. Я думаю, ви це відчуєте, читаючи книгу, а якщо не відчуєте, то мусите замислитись, чи не став ваш світ сірим, чи не втратив він здатності реагувати на світло і темряву. Не все так просто. Мені здається, що й Дара Корній лише готується переступити поріг, який критики називають професійністю, але позаяк я не критик, а всього лиш письменниця, то назву його Вибором Літературної Долі. Знайти свою нішу в літературі, і досягнути майстерності, і при цьому не загубити душу — оце і є щаслива доля письменника, яка вимірюється не кількістю читачів, а їхньою добірністю. Якщо в українського письменника є уява і смак, він цілком може обійтися без імпорتنих гномів та гоблінів і тішитися увагою читачів. Якщо мати вміє любити власне дитя, то їй вистачить любові на всіх дітей світу.

І насамкінець про вас, читачі. Юних ця книга підтримає, зрілих змусить по-іншому подивитись на молодше покоління і згадати втрачені можливості, а всім разом — перевірити себе на те, чи здатні ми відчувати, яким коротким є наше людське життя і як багато потрібно зробити, щоб не шкодувати за марно витраченим часом, коли доведеться зачинити за собою двері.

Галина Пагутяк

...Білобог та Чорнобог перуняться — і тим
Сваргу удержують, аби Світу не будь повер-
женому.

Велесова книга (д. 11-А)

Частина перша

1. Стриб

Вулицею городища йшли двоє. Під ногами ледь чутно шелестіло дрібне каміння, ледача курява здіймалася за тим, хто був попереду. Він упевнено карбував кожен крок, не дивлячись собі під ноги, не звертаючи жодної уваги на чоботи, які покривала сіра смага. Гордо піднята голова, розправлені рамена говорили про його впевненість у собі. Чорний капелюх ховав очі, а тінь від крисів — і уста. Довгий чорний плащ, за спиною рушниця, через плече перекинута чорна шкіряна сумка. Чоловік був високого росту і наче й не дуже поспішав, але той, хто йшов за ним, хоч і не ніс нічого ані в руках, ані за спиною, мусив бігти підтюпцем, бо був чи не вдвічі нижчим, ще не вповні сформованим чоловіком, підлітком. Кожен, хто бачив цю пару, розумів відразу — то йдуть Господар і його Слуга. Втім, цієї ранкової пори на вулицях городища було ще порожньо. Люди відпочивали в своїх домівках. На сході, майже в одну лінію з горизонтом, маленьким колобочком виднілося мляве сонце. День тільки починався.

Сонце в Яровороті ніколи не йшло спати. Воно подорожувало коловоротом по небу, хіба що змінюючи висоту перебування. Вночі, тобто в той час, коли городище відпочивало, сонце рухалось низько-низько над горизонтом північним боком із заходу на схід.

Хатинки Яроворота розташовувалися за колорадіальним сонячним принципом навколо Храму Сонця, який стояв у центрі городища. Вулички відходили від центру промінчиками. Тож подорожування тими вуличками ін-

коли нагадувало кривий танець. Недалечко одна від одної стояли дуже схожі між собою ошатні біленькі двоповерхові хатинки, вкриті очеретом. Їх розділяли чепурні садочки, маленькі грядочки, мальовничі квітники. Майже біля кожної оселі росли квіти. Найбільше було мальв. Мешканці Яроворота інколи жартома говорили, що їхнє городище можна сміливо перейменувати на Мальвограй. Ані бджіл, ані інших комах чи птахів ще не було. Навіть для них було зарано. Хатинки дримали, підморгуючи сонно своїми круглими вікнами.

Біля одного з таких будиночків, щедро обсадженого різнобарвними мальвами, гордістю господині обійстя, подорожні стишилися і зайшли у вуличку. На подвір'ї стояла така ж сонна тиша, як і в усьому Яровороті. Велет-дуб, що ріс на подвір'ї вже не одну тисячу літ і був завширшки чи не з півхати, начебто спав також. Дрімала і гойдалка, яку Стриб зробив спеціально для своєї коханої, на ній лежало декілька листочків, що впали з дерева. Навіть пес Сірко кудись завіявся, собача буда була порожня.

— Дивись, Остапе, нас тут і не ждуть зовсім, — трохи розчаровано проказав чоловік. Тоді обернувся до того, хто стояв позаду, кинув на траву тобівку, простягнув хлопцеві рушницю. — Візьми, хлопче. А ще плащ і капелюха, та все це добре вичисти, он як усе запорошилося. І той, потім забереш і чоботи. Ох, і натомився ж я.

— Слухаю уклінно, пане Стрибе, — прошепестів ледь чутно голос служки.

Юнак запопадливо поспішив виконувати наказ Господаря. Взявши те все в оберемок, поніс поперед себе до низьких, ледь помітних дверей на першому поверсі, відкрив їх якимсь дивом, хоч руки були зайняті, і розчинився за ними.

Знявши капелюха та плаща, чоловік наче скинув з рамен роки. Світло-русяве волосся надто коротко підстрижене, далеко не так, як зазвичай прийнято в тутешньому краї. Він провів по ньому рукою і сам до себе усміхнувся. В Яровороті Стриб і досі вважався чужинцем, хоча вже мешкав тут не одну сотню літ. Звичка робити все не по-тутешньому тішила його самолюбство, а ще більше розважала пристрасна реакція оточуючих на цю поведінку. Сюди, крім особливостей надто запальної вдачі, належала і манера вдягати не традиційні для місцевих мешканців довгі туніки за коліна, а звичайні короткі полотняні сорочки, підперезані широкими шкіряними ременями. І сорочка, і ремінь завжди зі смаком оздоблені дивними химерними узорами. Прикраси — то справа рук дружини Стриба, Птахи, яка принесла зразки візерунків зі Світу Чотирьох Сонць. Звісно, мову тих оберегів у Яровороті не вміли читати, а хто і вмів, то здебільшого мовчав про своє знання та намагався не чіплятися до Стриба. Один із так званих знавців, здається Дуж, вибавив якимось, що то страшні символи, з отих на межі темного та світлого, де навіть напівтон має неабияке значення і, борони боже, пробувати повторити той взір, невеличка помилка і... Дуж тут несподівано вмовкав, і кожен домислював своє, зазвичай найгірше. Бо всі знають, що коли стояти між двома світами, то легко перехилитися не на той бік. А тримати рівновагу? Ой, то навіть не всім безсмертним до снаги.

Стриб знову сам до себе посміхнувся. Наче й мудрі люди його односельці і безсмертні є між ними, а забобонів... І щодо темряви теж. Темрява у Яровороті, в краї, де постійно світить Сонце, вважалася чимсь геть унікальним, хіба що в глибокому льосі чи у пивниці можна з нею привітатися або ще в страшилках для дітей. Тож «зворотний бік

світла» вважався майже забороненим у поселенні. Ніхто вголос не смів навіть бовкнути «темрява», так і казали — «зворотний бік світла», наче саме нагадування про темряву могло її принадити. Стриб любив дратувати тим словом своїх односельців. Правда, безсмертні вже звикли до такої його поведінки. А от смертних, що мешкали поруч, це нагадування кидало в стан трепетного жаху.

О, звісно ж, Стриб доволі легко говорив і про темряву, і про її особливості, без якогось тобі негативу. Його в Яровороті побоювалися. Можливо, через таку його браваду щорічні дебати на добровільних вічах безсмертних та смертних на Коляду завжди збирали дуже багато люду. Спеціально приїжджали гості із-за Забутого Озера, з поселення Білих Вурдалаків, з-за Калинової гори, з поселення Хижих Вовкулаків послухати «дивної балачки». Вчитель Посолонь здебільшого мовчав, коли сходилися на Вічевому Майдані його учні, щоб позмагатися. Це була «баталія» думок двох непримиренних опонентів, Стриба та Птахи. О, так! Та сама Птаха, друга половинка Стриба. Як уживаються поруч вогонь та вода — для всіх і досі таємниця. Суперечки цих двох та їх раті тривали не один день. Здавалося, вони могли сперечатися від одних уродин Сонця до наступних, і то часу не вистачить, а дійство те завше супроводжувалося і різними дивацтвами зі зброярні безсмертних. Вчитель Посолонь припиняв суперечки завше на найцікавішому: вгору летіла жменя вареної в меді пшениці (кутя). Пшениця обов'язково вкладалася у повітрі в орнамент, у якому добре проглядалося зображення кола, рівно розділеного на дві частини. Ще не було жодного разу, щоб якийсь бік переважав. Коли варене колливо мало впасти долі, якимсь чином воно встигало дорогою щезнути, випаруватися в повітрі.

Стриб на завершення незмінно казав:

— Ніхто не знає, яка зі сторін саме те для чоловіка. Пішли, Птахо, додому, там добалакаємо, — зазвичай згорда, переводячи погляд з натовпу в небо, щоразу уникаючи зазірати в очі Учителя. Той знав, здається, про Стриба набагато більше, аніж тому хотілося.

Ох, як тоді кортіло кожному довідатися, про що ті двоє «добалакають» вдома! У відповідь досить-таки сердита Птаха гостро відказувала своєму коханому:

— Навіть дурень знає, що найтемніша ніч перед світанком. Сподіваюся, що рано чи пізно, Стрибе, і в твоїй голові зійде Сонце. Я ж не годна його запалити.

Так, гордовитий, трішки манірний Стриб та його подруга Птаха завжди здавалися оточуючим саме отим поєднанням непоєднуваного. Однак, коли Стриб дивився на Птаху, в очах його таки світало, не було там звично темної ночі, а сходило Сонце.

Темноволоса, зеленоока, завжди щира й привітна Птаха, незважаючи на свій вроджений статус безсмертної, не робила різниці між собою та звичайними смертними. Лікувала хворих і травами, і добрим словом. Не володіла вона, як Стриб, силою погляду, не вміла зупиняти хмари чи наганяти вітри, однак руки мала чарівні, від найменшого її дотику і біль втікав, і наче Сонце всередині, вже, здається, вмираючого знову загорялося, і це продовжувало вік людині. Птаха легко створювала обереги-заслони, перед якими хвороба відступала. Так, смертні помирали не тільки від хворощів, а й від старості. І тоді смерть Птаха робила лагідною і завше уві сні. Стриба ж дивувало отаке загравання дружини зі смертю, він не вповні розумів, для чого рятувати тих, хто і так приречений на смерть. Однак Птаха так не вважала.

— Всі ми однаково діти божі, — відповідала гостро на Стрибові дорікання жінка. — Бо все у світі взаємопов'язано — і рух Сонця, і смерть людини, і народження смертної

людини, і народження безсмертного. І наш змішаний світ, один з безлічі! Кому я це пояснюю, наймудрішому серед найдурніших?! Невже? О, Свароже! Наш світ так влаштований, що поруч мешкають і безсмертні, і звичайні люди. І ми потрібні одне одному. А твої теревені про так звану вищість безсмертних анічогісінько не варті. Бо навіть наш світ — один з порогів між двома вимірами. Не вершина. Ми — лишень воротарі. Брамники, якщо тобі так більше до вподоби!

Тоді Птаха скептично махала рукою. Затівати чергову суперечку не варт, все одно кожен зостанеться при власній думці. Так, Птаха зі співмешкання смертних та безсмертних не робила аніякої проблеми, на відміну від Стриба. Проте, якщо по правді, Птаха була чи не єдиним винятком серед безсмертних.

Так, у Яровороті панують свої закони і, щоб патякати зайве, слід мати неабияку сміливість... Вона у Стриба була, Птаха ж мала іншу відвагу, ще дужчу від Стрибової, — перечити коханому. Учителю знав: допоки поруч зі Стрибом Птаха — темний бік чоловіка ніколи не візьме гору над світлим, хоча всі знали, з якого світу явився Стриб: зі Світу Безконечної Ночі, зі Світу Темного. І привело його сюди не бажання стати ліпшим, мудрішим, справедливішим, світлішим, не бажання прислужитися світлим силам. Хоча... Певне, й вони також, якщо це є синоніми до слова «кохання».

Авжеж, Стриб завжди драгував сусідів, навіть у дрібничках. Навіть ота його надто коротка зачіска... «Сила духу знаходиться у довгому волоссі» — стверджує один із неписаних законів Яровороту. А для Стриба це лиш докір Світу Сонячної Брами. Мовляв, я не такий, як ви!

Правда, зачіска зовсім не псувала чоловіка. З-під густих брів темно-карі очі дивилися оцінююче, навіть трішки із

крижаним спокоєм, губи, взяті в тонку смужку, ніколи не видавали настрою його власника. Бо була то і не посмішка, і не вищир. Така небезпечна суворість лишень лякала чоловіків. Щодо жінок — інша справа. Жінки люблять небезпечних чоловіків. І Стриб про це знав, однак кохав він, попри все, лагідну і привітну Птаха, трішки забагато занурену в себе, іноді надто печальну, іноді надто веселу.

Інколи вони втомлювалися від постійних поборювань між буревієм та веселкою, і тоді Стриб брав лук, вірного слугу Остапа і йшов на полювання, тобто «на лови вітру». От і сьогодні він повертався з тих ловів, втомлений, майже щасливий і усміхнений, бо таки засумував за смарагдовим небом своєї Птахи.

Піднявся на другий поверх їхнього будинку дубовими сходами, які жалібно поскрипували під його твердою ногою. Та Стриб не встиг навіть взятися за клямку дверей помешкання. До ручки дбайливо було припасовано срібну нитку. На її кінці теліпався сірий аркуш паперу, списаний фіалковими чорнилами. Буква «У» хизувалася на папері своєю вищістю. Так писала лише одна людина — Птаха.

— Що за жарти, жінко? — вдавано сердито буркнув собі під ніс чоловік. Він шарпнув несильно за аркуш. Нитка луснула майже миттєво, на мить задзвенівши, мов тятива лука. Тільки тепер стало зрозуміло, що то зовсім і не нитка, а павутинка. — Ну, як завжди, Птахо, вишукано, у твоєму стилі. Навіть у дріб'язковості силкуєшся вразити. Вважай, що вразила! О, батьку Свароже, які ці жінки передбачувані, навіть безсмертні!

Чоловік з посмішкою на вустах розгорнув папір, очевидно, чергове віршоване зізнання в коханні. Після декількох століть спільного життя Птаха не заспокоїться. Чого ще хотіти для щастя — досконалість Птахи та заздрощі і колег, і ворогів. Авжеж, краса, розум, сила та мудрість в одній

жінці — чи не забагато! Однак та досконалість його Птахи часто-густо лякала і тоді він втікав, шукаючи чогось буденного, простішого, доступнішого, чогось такого, щоб не спалювало, не вигризало до решти. І досконалість може вбивати. Тому періодичні інтрижки, це були навіть не зради, а так — втечі від божественності, а може, то він сам для себе вишукував отакі виправдовування. Здається, Птаха, хвала небесам, ні про що не здогадується. Чи, може, просто вдає? Вона ж у нього мудра жінка, має відчувати — йому з нею так само нелегко, як і їй з ним.

Стриб розгорнув аркуш паперу і став уважно читати. Що цього разу вигадала його Пані Досконалість?

Зміст

Частина перша

1. Стриб.....	11
2. Лист.....	19
3. Мальва.....	27
4. Остап.....	37
5. Світ Чотирьох Сонць.....	44
6. П'яті ворота.....	52
7. Скринька з червоного дерева.....	62
8. Розповідь мами.....	72
9. Сармати.....	81
10. Цар-Мати Вітра.....	91
11. Легенда про Білого Гайворона.....	99
12. Чорна мальва.....	104
13. Світ Єдиного Бога.....	113
14. Горпина.....	119
15. Дар.....	125
16. Ми і я.....	136
17. Світло і тіні.....	144
18. Із янголом на плечі.....	160

Частина друга

1. Великий Глас.....	171
2. Без вибору.....	180
3. Відступництво.....	188
4. Оселище Відтіні.....	198
5. Свічка, світило і віск.....	203
6. Повернення янгола.....	211
7. Світи.....	231
8. Перше Кохання.....	240
9. Обмінчатник.....	254
10. Помста.....	267
11. Погоня.....	279
12. Біловоддя.....	293
13. Верховна Жриця.....	300
14. Зворотний бік світла.....	314

Літературно-художнє видання

КОРНІЙ Дара
Зворотний бік світла
Роман

Головний редактор *С. С. Скляр*
Відповідальний за випуск *Г. В. Сологуб*
Редактор *Г. В. Пагутяк*
Художній редактор *О. О. Глоба*
Технічний редактор *А. Г. Верьовкін*
Коректор *Т. М. Віланова*

Підписано до друку 05.07.2011. Формат 84x108/32.
Друк офсетний. Гарнітура «Minion». Ум. друк. арк. 16,8.
Наклад 5000 пр. Зам. № .

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cop@bookclub.ua

Віддруковано з готових діапозитивів
на ПП «ЮНІСОФТ»
Свідоцтво ДК №3461 від 14.04.2009 р.
www.ttornado.com.ua
61036, м. Харків, вул. Морозова, 13Б

Спонсори конкурсу «Коронація слова»

Інформаційні партнери

